

85^η ΔΕΘ: Η πρώτη μεγάλη έκθεση που θα διοργανωθεί στην Ευρώπη το 2021

ΧΡΗΜΑ

www.banks.com.gr

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ / τ.453 / 07-08.2021 / € 6,00

ΛΙΑΝΕΜΠΟΡΙΟ

ONLINE αγορές, DELIVERY και
PHYSICAL καταστήματα

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ

Τεχνολογίες STORAGE-CLOUD

Μάριος Μπαχάς Γιάννος Γραμματίδης

Εταίροι της δικηγορικής εταιρείας
Μπαχάς, Γραμματίδης & Συνεταίροι

**«Η Ελλάδα αλλάζει.
Πρέπει όμως να αλλάξουμε κι εμείς...»**

Η ανάπτυξη με κάθε αναγκαίο σύγχρονο μέσο και σύγχρονα εργαλεία είναι μονόδρομος. Σκοπεύουμε στο μοντέλο του δικηγόρου που θα έχει μεν εξειδίκευση σε νέους τομείς της ανάπτυξης και της παραγωγής, αλλά ταυτόχρονα θα σκέφτεται και θα ενεργεί ως business lawyer.

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ		
Τοχ. Γραφείο ΚΕΜΠ. ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ Αριθμός Αδείας 563		

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΝΤΥΠΟΥ: 21-0117
Δ/ση επιστροφής περιοδικών: Ethos Media S.A., Θεσσαλίας 29, 17456 Αλιμος

Μάριος Μπαχάς, Γιάννος Γραμματίδης

Εταίροι της δικηγορικής εταιρείας Μπαχάς, Γραμματίδης & Συνεταίροι

Μάριος Μπαχάς-Γιάννος Γραμματίδης:

«Η Ελλάδα αλλάζει.

Πρέπει όμως να αλλάξουμε κι εμείς...»

Διοικούν μαζί μία από τις κορυφαίες δικηγορικές εταιρείες της χώρας. Διαθέτουν εμπειρία πέντε δεκαετιών. Η Μπαχάς, Γραμματίδης & Συνεταίροι είναι η μοναδική ελληνική δικηγορική εταιρεία μέλος του World Law Group, ενός από τα ισχυρότερα και πιο ενεργά διεθνή δίκτυα δικηγορικών εταιρειών παγκοσμίως, το οποίο αποτελείται από 61 δικηγορικές εταιρείες-μέλη υψηλού επιπέδου, με 417 γραφεία και περισσότερους από 21.000 δικηγόρους σε 96 χώρες.

Η εταιρεία είναι –αποκλειστικά για την Ελλάδα– μέλος κορυφαίων διεθνών επαγγελματικών οργανισμών, όπως ο International Society of Primerus Law Firms, με περισσότερα από 200 δικηγορικά γραφεία σε 47 χώρες, ο DRI Europe, ο International Association of Defense Counsel (IADC), ο European Justice Forum (EJF), το δίκτυο European Franchise Lawyers (EFL), ενώ συμμετέχει σε πολλούς άλλους, όπως ο EALA (European Aviation Law Association), ο EELA (European Employment Lawyers Association) κ.ά.

Η Μπαχάς, Γραμματίδης & Συνεταίροι αξιολογήθηκε φέτος από Διεθνείς Ανεξάρτητους Οίκους Αξιολόγησης (IFLR1000, The Legal 500 κ.ά.) ως μία από τις κορυφαίες δικηγορικές εταιρείες στον τομέα του Banking & Finance στην Ελλάδα.

Με απλά λόγια, οι κύριοι Μάριος Μπαχάς και Γιάννος Γραμματίδης έχουν τη δυνατότητα, τις γνώσεις, τις εμπειρίες και τις διασυνδέσεις να συμβάλουν ουσιαστικά στην υπόθεση «προσέλκυση ξένων επενδύσεων» στην Ελλάδα. Απόφοιτοι της Νομικής Σχολής και οι δύο, με σπουδαίες, ίσως και μοναδικές για την εποχή τους, μεταπτυχιακές σπουδές και εμπειρίες, προσφέρουν στους πελάτες τους –αλλά τελικά και στην ελληνική κοινωνία– υπηρεσίες υψηλής ποιότητας, σύμφωνες με τις διεθνείς πρακτικές, οι οποίες ανταποκρίνονται στις ανάγκες της χώρας, όχι μόνο μέσα από την εφαρμογή του δικαίου, αλλά και με οδηγό σύγχρονες επιχειρηματικές προσεγγίσεις.

Μια συζήτηση με τον Μάριο Μπαχά και τον Γιάννο Γραμματίδη είναι πάντα ένας θησαυρός γνώσεων, εμπειριών και καινοτόμων ιδεών.

Στον Χρήστο Ν. Κώνστα

Κύριοι, δεν υπάρχει οικονομικός παράγοντας στην Ελλάδα που να αμφισβητεί την εμπειρία, τις γνώσεις και τη συμβολή σας στις επιχειρηματικές εξελίξεις της τελευταίας εικοσαετίας. Ανεξάρτητα από το αν συμφωνεί ή διαφωνεί κανείς μαζί σας, αυτά που έχετε ζήσει με την εμπλοκή σας στο

τραπεζικό σύστημα είναι τουλάχιστον χρήσιμα να ακουστούν και να διαβαστούν. Θέλω η σημερινή μας συζήτηση να αποτελέσει εφαπτήριο προβληματισμού και ανασχεδιασμού σημαντικών θεμάτων, όπως η προσέλκυση επενδύσεων, οι αποκρατικοποιήσεις και η απελευθέρωση αγορών...

Μάριος Μπαχάς: Όσα χρόνια ασχολούμαι εγώ, κύριε Κώνστα, όπως είπατε, με τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, άλλα τόσα κι εσείς έχετε εντυπώσει επαγγελματικά στον χώρο αυτόν. Συνεπώς, λίγο-πολύ, ξέρουμε τα ίδια πράγματα.

Αφού θέλετε να προκαλέσετε μια ευρύτερη συζήτηση προβληματισμού, θα σας διηγηθώ

“ Η εταιρεία μας ήταν από τις πρώτες στην Ελλάδα που παρείχε τις νομικές της υπηρεσίες σε πολίτες τρίτων χωρών που ενδιαφέρονταν για χορήγηση αδειών διαμονής. ”

με συντομία δύο περιστατικά που τα έζησα ως πρωταγωνιστής, έστω και αφανής. Αμφότερα αποτελούν μικρογραφίες της κακοδαιμονίας που ταλαιπωρεί το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα: Παράδειγμα πρώτο η Τράπεζα Κεντρικής Ελλάδος. Μια μικρή ιδιωτική τράπεζα, που η πρώτη της Διοίκηση την οδήγησε «στο χείλος του γκρεμού». Η τότε κυβέρνηση –δεν έχουν σημασία τα ονόματα, αλλά οι καταστάσεις– της διόρισε επίτροπο και κατήργησε το διοικητικό της συμβούλιο. Ακολούθησαν τεράστιες αντιδικίες στα εθνικά και κοινοτικά όργανα και η υπόθεση πήγε στα δικαστήρια όχι μόνο τα ελληνικά, αλλά και στο ΔΕΚ, στο Λουξεμβούργο, και στο Δικαστήριο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στο Στρασβούργο.

Τελικώς τα κερδίσαμε όλα, με τεράστιες επίσης προσπάθειες. Αφού καταφέραμε την εξυγίανση της τράπεζας, αποφασίστηκε η εισαγωγή των μετοχών της στο χρηματιστήριο. Ο τότε διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος άνοιξε μια διαγωνιστική διαδικασία για την ιδιωτικοποίησή της. Κατατέθηκαν σημαντικές προσφορές από εφοπλιστές, από επιχειρηματικούς ομίλους, γνωστούς επιχειρηματίες, την Αγροτική Τράπεζα. Πέραν όλων αυτών, πρόταση εξαγοράς της ΤΚΕ κατέθεσε και ο –άκουσον, άκουσον– περιβόητος Γιώργος Κοσκωτάς! Και, ναι –άκουσον, άκουσον–, ο τότε επίτροπός της, άλλος από τον αρχικό, παρέδωσε μια πλήρως εξυγιανθείσα τράπεζα στον Γιώργο Κοσκωτά!

Μα, καλά, δεν υπήρξε κάποιου είδους αντίδραση; Δεν μίλησε κάποιος από τους άλλους διεκδικητές;

Ευτυχώς, κινήθηκε άμεσα η Τράπεζα της Ελλάδος και, με τη βοήθειά μας φυσικά, ακύρωσε τη μεταβίβαση αυτή. Η Τράπεζα Κεντρικής Ελλάδος πέρασε στην ιδιοκτησία της Αγροτικής Τράπεζας.

Θέλετε τη συνέχεια; Η Αγροτική Τράπεζα μεταβίβασε την ΤΚΕ στην Εγνατία Τράπεζα, συμπεφέροντων του Ομίλου Θεοχαράκη, του οποίου επίσης ήμουν νομικός σύμβουλος. Η Εγνατία Τράπεζα πέρασε στον έλεγχο του αείμνηστου πλέον Ανδρέα Βγενόπουλου!

Εν συντομία, η Τράπεζα Κεντρικής Ελλάδος, αφού γλύτωσε από τον πρώτο «γκρεμό»,

“
Σκοπεύουμε στο μοντέλο του δικηγόρου που θα έχει μεν εξειδίκευση σε νέους τομείς της ανάπτυξης και της παραγωγής, αλλά ταυτόχρονα θα σκέφτεται και θα ενεργεί ως business lawyer.”

μετά από τόσες ταλαιπωρίες, διαδικασίες και προσπάθειες, έπεσε στον δεύτερο «γκρεμό», τη Marfin του Α. Βγενόπουλου. Και έσβησε από τον χάρτη!

Μήπως αυτό ήταν μια μεμονωμένη περίπτωση; Δεν μπορεί όλοι να συνωμοτούν για το κακό του τραπεζικού μας συστήματος...

As πάρουμε ένα δεύτερο παράδειγμα, λοιπόν. Η Attica Bank. Μια μικρή επίσης τράπεζα που, τη δεκαετία 2010-2020, ο πρώην πρόεδρος της και πρόεδρος τότε του ΤΣΜΕΔΕ κατάφερε να την κεφαλαιοποιήσει, με πρόθεση να αποτελέσει ισχυρό εργαλείο στην ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και με τον τρόπο αυτό να εισφέρει σημαντικά κέρδη και στον κύριο μέτοχο της, δηλαδή στο ΤΣΜΕΔΕ.

Το σχέδιο αυτό, ωστόσο, είχε μια βασική προϋπόθεση επιτυχίας: χρηστή Διοίκηση. Αντ' αυτού, η τράπεζα αποφάσισε να χρηματοδοτήσει τον Όμιλο Καλογορίτσα με ποσά άνω των 100 εκατομμυρίων ευρώ, μέσα σε διάστημα ενός έως δύο ετών. Το ποσό αυτό θεωρείται και είναι τεράστιο για το μέγεθος της τράπεζας.

Όταν κάποια στιγμή άλλαξε η Διοίκηση, ένας επόμενος πρόεδρος της κι εγώ, ως νομικός της σύμβουλος, ζητήσαμε να τιμωρηθούν οι υπαίτιοι. Ποιο ήταν το αποτέλεσμα; Τον μεν πρόεδρο τον αντικατέστησαν, εμένα δε, επειδή δεν έβρισκαν κάτι μεμπτό για να με απολύσουν, κατήργησαν τη θέση του νομικού συμβούλου που κατείχα.

Και έτσι η Attica απέκτησε μια παγκόσμια μοναδικότητα. Είναι η μόνη –παγκοσμίως επαναλαμβάνω– τράπεζα χωρίς νομικό σύμβουλο! Έχω πολλά ακόμη αντίστοιχα παραδείγματα να σας αναφέρω. Τα περισσότερα, και ακόμη χειρότερα, θα τα βρείτε στους φακέλους άλλων ελληνικών τραπεζών.

Το αποτέλεσμα όλων αυτών των επιλογών είναι ότι το τραπεζικό μας σύστημα σήμερα πρωταγωνιστεί πλέον διεθνώς στις επισφάλειες (NPLs) και όχι στα έσοδα και την περιφερειακή του εμβέλεια, όπως θα έπρεπε...

Κύριε Γραμματίδη, απευθύνομαι σε εσάς, τώρα, για να μας δώσετε έναν τόνο αισιοδοξίας. Με το Σχέδιο Ελλάδα 2.0, που ανακοίνωσε η κυβέρνηση, η χώρα φαίνεται να μπαίνει σε μια νέα πορεία ελληνοδόφρας ανάπτυξης. Συμμερίζετε αυτήν την άποψη και, αν ναι, ποια είναι η ενασχόληση ή/και η εμπλοκή της Μπακάς, Γραμματίδης & Συνεταίροι σε αυτό το project;

Γιάννος Γραμματίδης: Η Μπακάς, Γραμματίδης & Συνεταίροι ανέκαθεν λειτουργούσε ως σύμβουλος του κράτους τόσο σε θέματα νομοθετικού πλαισίου όσο και σε τρέχοντα κρατικά project, κυρίως επενδυτικού χαρακτήρα, αποκρατικοποιήσεων κ.λπ., αλλά και ως σύμβουλος Ελλήνων και ξένων επενδυτών που επιθυμούν να επενδύσουν σε έργα αναπτυξιακής μορφής στη χώρα.

Πλέον, με την κυβέρνηση να εργάζεται

πάνω σε ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια, με τους υπουργούς και τους διευθυντές των κρατικών επιχειρήσεων να δουλεύουν πραγματικά σκληρά, αλλά ταυτόχρονα με μοντέρνο και καινοτόμο τρόπο, το έδαφος είναι πιο πρόσφορο από ποτέ για όλους όσους θέλουν να επενδύσουν στη χώρα μας.

Παράλληλα, έχοντας σε εξέλιξη ένα νέο σύνολο επενδυτικών κινήτρων και έναν νέο νόμο που θα επιταχύνει τις δημόσιες συμβάσεις, αλλά και ενεργώντας ως «επιταχυντής» των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων, η κυβέρνηση καθιστά, ίσως για πρώτη φορά, πραγματικά ελκυστικές τις επενδύσεις στην Ελλάδα.

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα επένδυσης που αναμένεται στα επόμενα χρόνια, στην οποία η Μπαχάς, Γραμματίδης & Συνεταίροι παρέχει συμβουλευτική στήριξη είναι η ύψους περίπου 750 εκατομμυρίων ευρώ επένδυση της TrainOSE τα επόμενα 15 χρόνια, για την καλύτερη εξυπηρέτηση του επιβατικού κοινού και τη βελτίωση των σιδηροδρομικών μεταφορών στην Ελλάδα.

Ως αποτέλεσμα, η ελληνική οικονομία αναμένεται να ανακάμψει σημαντικά τα επόμενα χρόνια μέσω των νέων επενδύσεων στη χώρα, χωρίς την ανάγκη πακέτων στήριξης.

Είστε ένα από τα πρωτοπόρα [αν όχι το πρωτοπόρο] γραφεία στην Ελλάδα στη χορήγηση αδειών διαμονής Golden Visa σε πολίτες τρίτων χωρών. Πείτε μας περισσότερα για αυτήν σας τη δραστηριότητα, καθώς και για τις νέες δυνατότητες/κίνητρα που προσφέρονται πλέον από την κυβέρνηση, π.χ. για άτομα που θέλουν να μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα κ.λπ.

Γιάννος Γραμματίδης: Η εταιρεία μας ήταν από τις πρώτες στην Ελλάδα που παρείχε τις νομικές της υπηρεσίες σε πολίτες τρίτων χωρών που ενδιαφέρονταν για χορήγηση αδειών διαμονής σε αυτούς και στα μέλη των οικογενειών τους, μέσω της αγοράς ακίνητης περιουσίας στην Ελλάδα, η αξία της οποίας θα πρέπει να υπερβαίνει τις 250.000 ευρώ.

Το γραφείο μας, έχοντας το know-how, μπορεί και παρέχει λύσεις σε όλο το φάσμα των υπηρεσιών και τεχνικών θεμάτων (νομικών, οικονομικοτεχνικών, φοροτεχνικών κ.ά.) για την απόκτηση της Golden Visa.

Ως αποτέλεσμα, από το 2014 που ξεκίνησε το όλο project, έχουμε παράσχει τις υπηρεσίες μας σε περίπου 5.000 πολίτες τρίτων χωρών, ώστε να απολαύσουν σε όλη την Ευρώπη τα πλεονεκτήματα που παρέχει η απόκτηση της Golden Visa.

Πλέον, είμαστε πρωτοπόροι και πανέτοιμοι να προσφέρουμε τις υπηρεσίες μας σε όσους πολίτες της ΕΕ ή/και τρίτων χωρών επιθυμούν να μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα (tax residency & tax domicile, digital nomads), για να εκμεταλλευτούν το ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς που τους προσφέρει η ελληνική κυβέρνηση.

Κύριε Μπαχά, απευθύνομαι πάλι στην εμπειρία σας, θα μιλήσουμε και για το μέλλον αργότερα. Θέλω όμως τώρα να επωφεληθώ της ευκαιρίας που μου δίνετε για να αντλήσουμε χρήσιμα συμπεράσματα από το πρόσφατο παρελθόν. Για παράδειγμα, ας μιλήσουμε για αποκρατικοποιήσεις. Τι δεν πήγε καλά; Γιατί τόσες καθυστερήσεις;

Μάριος Μπαχάς: Ας είμαστε ειλικρινείς, κύριε Κώνστα. Ιδιωτικοποιήσεις με παντελή έλλειψη χωροταξικού σχεδίου σε ολόκληρη τη χώρα, ώστε ο επενδυτής να ξέρει εκ των προτέρων σε ποια περιοχή θα επιτρέπεται να εγκαταστήσει την επένδυσή του, δεν γίνονται. Δεν υπάρχουν ανόητοι στον επενδυτικό κόσμο. Ιδιωτικοποιήσεις με ένα δικαστηριακό σύστημα που οι υποθέσεις λιμνάζουν για 5-10 χρόνια δεν γίνονται.

Έχω προτείνει στο παρελθόν και σε όλες τις κυβερνήσεις πώς θα μπορέσει η Ελλάδα να γίνει πραγματικά ελκυστική σε ξένες επενδύσεις.

Περιγράψτε μου αυτό το σχέδιο συνοπτικά, αν θέλετε...

Μάριος Μπαχάς: Σήμερα, μια μεγάλη επένδυση απαιτεί πολλαπλές άδειες (καταλληλότητας, οικοδομική, περιβαλλοντική κ.λπ. κ.λπ.). Καθεμία από αυτές τις άδειες μπορεί να προσβληθεί χωριστά στη Δικαιοσύνη.

Ποιο είναι το αποτέλεσμα; Να μην μπορεί ο επενδυτής να ξεκινήσει καν την επένδυσή του πριν περάσουν 5-10 χρόνια, αφού δηλαδή τα δικαστήρια κρίνουν αμετάκλητα όλες τις προσφυγές που θα έχουν κατατεθεί.

Το θέμα αυτό μπορεί να λυθεί άμεσα και με σχετικά απλή νομοθετική ρύθμιση. Δηλαδή να εκδίδεται μια Γενική Άδεια, η οποία να δημοσιεύεται στο ΓΕΜΗ. Αυτή να εμπεριέχει και όλες τις άλλες άδειες που σήμερα απαιτούνται, αλλά να μην υπάρχει δυνατότητα να προσβάλλονται καθεμία τους χωριστά. Μόνο να συμπεροβάλλονται με τη Γενική Άδεια.

Να δοθεί ένα εύλογο χρονικό διάστημα (π.χ. τρεις μήνες) για προσβολή της Γενικής Άδειας από τη δημοσίευσή της στο ΓΕΜΗ. Να συσταθεί τμήμα στο Συμβούλιο Επικρατείας που να δικάζει αυτές τις υποθέσεις μέσα σε τρεις μήνες από την κατάθεση των

αιτήσεις ακυρώσεως. Με δυνατότητα μίας μόνο αναβολής, για άλλους τρεις μήνες.

Να εκδίδεται απόφαση το αργότερο σε τρεις μήνες από τη δικάσιμο. Αν μάλιστα περάσει άπρακτη οποιαδήποτε από τις προθεσμίες αυτές, η Γενική Άδεια της επένδυσης να καθίσταται πλέον απρόσβλητη.

Τι σημαίνει αυτό; Ότι σε δώδεκα μήνες, το αργότερο, ο οποιοσδήποτε επενδυτής θα ξέρει αν μπορεί ή όχι να προχωρήσει απρόσκοπτα στην επένδυσή του. Δεν θα χρειαστεί να περιμένει 5-10 χρόνια, όπως γίνεται μέχρι σήμερα. Εσείς που παρακολουθείτε από κοντά τη μεγάλη, χρήσιμη και σημαντική επένδυση στο Ελληνικό, αναλογισθείτε πόσος χρόνος, πόσα χρόνια πήγαν χαμένα. Καμιά, όμως, κυβέρνηση δεν ενστερνίστηκε την πρότασή μου αυτή. Το χρήμα, κύριε Κώνστα, δεν έχει ούτε ιθαγένεια, ούτε υπομονή. Επενδύεται εκεί που θα αποσβεσθεί γρήγορα η δαπάνη και θα αποφέρει έσοδα η επένδυση.

Κύριε Γραμματίδη, η κυβέρνηση επιδιώκει, όπως είναι φυσιολογικό, την προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων. Επικαλείται τις μεταρρυθμίσεις που ήδη υλοποιούνται σε συνδυασμό με εκείνες που άρχισαν να γίνονται από το 2011 και μετά, ως συνέπεια των μνημονιακών υποχρεώσεων της χώρας. Εσείς τι νομίζετε ότι πρέπει να γίνει στον τομέα αυτό;

Γιάννος Γραμματίδης: Έχετε δίκιο, από αυτή μόνο την άποψη τα μνημόνια δεν ήταν και τόσο κακά, αντίθετα, σαν σύνολο, με τις μεταρρυθμίσεις που επέβαλαν αλλιώς και μ' αυτές που υλοποιεί σήμερα η κυβέρνηση, απλοποιούνται διαδικασίες, επιλύονται δυσλειτουργίες του δημόσιου τομέα, καταργούνται διαιδαλώδεις συναρμοδιότητες και το κράτος καθίσταται φιλικότερο προς τους πολίτες, διευκολύνοντας την επιχειρηματικότητα.

Τι συμβαίνει όμως, στην πράξη, που εμποδίζει την προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων στη χώρα μας;

Γιάννος Γραμματίδης: Η απάντηση είναι απλή: Σήμερα, στην Ελλάδα, ισχύουν τα ακόλουθα: Πέρα από όσα σχετικά σας ανέφερε ο

Στόχος μας είναι η καλύτερη εξυπηρέτηση της πελατείας μας τόσο στην ίδια τη χώρα όσο και στην ανάπτυξή της εκτός Ελλάδας, σε άλλες αγορές.

κ. Μπακάς, θα ήθελα να προσθέσω και τα ακόλουθα: Δεν υπάρχει στη χώρα μας ένα ολοκληρωμένο στρατηγικό σχέδιο εξωστρέφειας και προσέλκυσης επενδύσεων. Κάθε παραγωγικό υπουργείο (και κάθε εποπτευόμενος οργανισμός του) ακολουθεί τον δικό του σχεδιασμό και αναπτύσσει τις δικές του δράσεις για εξωστρέφεια και προσέλκυση επενδύσεων, με αποτέλεσμα ένα απίστευτο αλληλούμι, που υπονομεύει τη γενική προσπάθεια.

Παράλληλα, την ευθύνη για εξωστρέφεια και οικονομική διπλωματία έχει αναλάβει, χωρίς φοβάμαι τη σχετική εμπειρία, το Υπουργείο Εξωτερικών με τη Γενική Γραμματεία Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων & Εξωστρέφειας, ενώ αυτό θα έπρεπε να αποτελεί ευθύνη του Υπουργείου Ανάπτυξης.

Τι χρειάζεται, λοιπόν, σήμερα ώστε να επιτευχθεί ο στόχος της εξωστρέφειας και της προσέλκυσης άμεσων ξένων επενδύσεων;

Γιάννος Γραμματίδης: Εξίσου απλή η απάντηση:

α) Να θεσπιστεί νομοθετικά ότι αυτό θα αποτελέσει ευθύνη του Υπουργείου Ανάπτυξης, που θα απορροφήσει τα Γραφεία Οικονομικών & Εμπορικών Υποθέσεων (ΟΕΥ), τα οποία στελεχώνονται από τους Οικονομικούς &

Εμπορικούς Συμβούλους, τόσο στα κεντρικά γραφεία του Υπουργείου Εξωτερικών όσο και στις πρεσβείες της Ελλάδας.

β) Να τροποποιηθεί νομοθετικά η δομή και οργάνωση του Enterprise Greece, έτσι ώστε να είναι αυτό αρμόδιο: **1)** τόσο για την προώθηση και προσέλκυση επενδύσεων όσο και **2)** για τη διευκόλυνση τόσο νέων όσο και παλαιών επενδύσεων. Παράλληλα, με την ίδια τροποποίηση, το Enterprise Greece θα πρέπει να στελεχωθεί τόσο με τα στελέχη των Γραφείων ΟΕΥ όσο και με εξειδικευμένα στελέχη όλων των παραγωγικών υπουργείων με τη διαδικασία της μετάταξης.

Τα υπουργεία αυτά είναι τα ακόλουθα:

- Υπουργείο Τουρισμού (περιλαμβανομένου και του ΕΟΤ)
- Υπουργείο Πολιτισμού
- Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων
- Υπουργείο Χωροταξίας, Περιβάλλοντος & Ενέργειας
- Υπουργείο Μεταφορών & Υποδομών
- Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας και Υπουργείο Παιδείας

Τα μεταταγμένα στελέχη των υπουργείων

αυτών θα στελεχώσουν τόσο τον τομέα προώθησης και προσέλκυσης επενδύσεων όσο και τον τομέα διευκόλυνσης παλαιών και νέων επενδύσεων.

γ) Το Enterprise Greece να υπογράψει Μνημόνια Συνεργασίας με τους ακόλουθους φορείς του ιδιωτικού τομέα: ΣΕΒ-Επιμελητήρια-Διμερή Επιμελητήρια-Εμπορικούς Συλλόγους, με σκοπό τη συνεργασία για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση κοινών ή διμερών δράσεων, όπως επιχειρηματικές αποστολές στο εξωτερικό, εκθέσεις, συνέδρια κ.λπ.

δ) Το Enterprise Greece, στα πλαίσια της προώθησης και προσέλκυσης επενδύσεων, να αναπτύξει σχέσεις με διεθνή δικτύα επιχειρηματικών φορέων, όπως π.χ. ξένα επιμελητήρια, δικηγορικά γραφεία, λογιστικά και ελεγκτικά γραφεία, γραφεία επιχειρηματικών συμβούλων, χρηματιστήρια κ.ά.

ε) Η Γενική Γραμματεία Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων & Εξωστρέφειας του Υπουργείου Εξωτερικών θα έχει σαν αντικείμενο τη δημιουργία Διακρατικών Διαλόγων Συνεργασίας και τη σύναψη Διακρατικών Συμβάσεων Συνεργασίας, ιδιαίτερα σχετικά με θέματα ανταλλαγής τεχνολογίας στους τομείς της ενέργειας, της αγροτικής παραγωγής, του πολιτισμού, των μεταφορών, της έρευνας και τεχνολογίας και, τέλος, της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας.

στ) Να ανατεθεί σε διεθνή οίκο συμβούλων στρατηγικής η κατάρτιση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου στρατηγικής για την προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων και τόνωσης της εξωστρέφειας.

Θυμίζω ότι από το 2009 είχε καταρτιστεί από την Boston Consulting Group και τον Γιάννη Στουρνάρα ένα αναλυτικό μοντέλο για την ελληνική οικονομία, που θα αποτελέσει χρήσιμο υλικό για την ετοιμασία του σχεδίου στρατηγικής που προανέφερα, μαζί βέβαια και με τη δουλειά της ομάδας Πισσαρίδη, που, παρά τη γενικότητα που τη διακρίνει, παραμένει πολύ χρήσιμο υλικό. Το προτεινόμενο σχέδιο στρατηγικής θα πρέπει να υλοποιηθεί από το Enterprise Greece.

ζ) Στο Υπουργείο Ανάπτυξης θα πρέπει να θεσπιστεί θέση μόνιμου Γενικού Γραμματέα Εξωστρέφειας και Επενδύσεων, που θα προέρχεται, κατά προτίμηση, από έμπειρα στελέχη ανωτέρων και ανωτάτων βαθμών του ίδιου υπουργείου και που θα εποπτεύει το Enterprise Greece, έτσι ώστε να υπάρχει σταθερότητα στην εφαρμογή του στρατηγικού σχεδίου και να μη διαφοροποιείται αυτή η στρατηγική ανάλογα με την εκάστοτε κυβέρνηση και τον εκάστοτε υπουργό Ανάπτυξης.

η) Τέλος, με πρόταση του Υπουργείου Ανάπτυξης, το Υπουργείο Εξωτερικών να απονείμει τον τίτλο του Πρεσβευτή Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων σε εγνωσμένου κύρους και εμπειρίας προσωπικότητα από τον επιχειρηματικό κόσμο, που έργο του θα είναι να συνδράμει με το κύρος του διπλωματικού εκπροσώπου της Ελλάδας κατά κύριο λόγο το Enterprise Greece στις σχέσεις του με ξένους φορείς, αλλά και τη Γενική Γραμματεία Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων & Εξωστρέφειας του Υπουργείου Εξωτερικών στη διαδικασία δημιουργίας Διακρατικών Διαλόγων Συνεργασίας και στη σύναψη Διακρατικών Συμβάσεων Συνεργασίας.

Θεωρείτε, κύριε Γραμματίδη, ότι είναι τόσο απλή η λύση στο μεγάλο πρόβλημα της προσέλκυσης επενδύσεων;

Γιάννος Γραμματίδης: Αρκεί να υπάρχει πολιτική βούληση και να μη παραπεμφθεί το έργο αυτό σε «επιτροπές», που, όπως πάντα, θα διαιωνίζουν το «έργο» τους. Καταλαβαίνω ότι τα προτεινόμενα μέτρα θα προκαλέσουν αντιδράσεις τόσο από υπουργούς, που θα προσπαθήσουν να διαφυλάξουν προνόμια και αρμοδιότητες για τους δικούς τους προσωπικούς λόγους, όσο και από ομάδες δημοσίων υπαλλήλων, που θα επηρεαστούν από τις προτεινόμενες μετατάξεις.

Είναι όμως καιρός να αφήσουμε πίσω τα προσωπικά συμφέροντα και τα «εγώ» και να ξετυλιχούμε μια νέα πολιτική στον τομέα της αειφόρου ανάπτυξης, που θα εξυπηρετεί τα γενικότερα συμφέροντα της χώρας.

Κύριε Μπαχά, τι περιλαμβάνει ο σχεδιασμός του μέλλοντος για την Μπαχάς, Γραμματίδης & Συνεταίροι;

Μάριος Μπαχάς: Στόχος μας είναι η καλύτερη εξυπηρέτηση της πελατείας μας τόσο στην ίδια τη χώρα όσο και στην ανάπτυξη της εκτός Ελλάδας, σε άλλες αγορές. Αυτό είμαστε αποφασισμένοι να το πετύχουμε με ένα πρόγραμμα συνεχούς και συστηματικής μετεκπαίδευσης και εξειδίκευσης των συνεργατών μας σε νέους τομείς της οικονομίας, που ήδη συμβάλλουν ή αναμένεται να συμβάλλουν στην ανάπτυξη της.

Συνεπώς, και για εμάς η ανάπτυξη με κάθε αναγκαίο σύγχρονο μέσο και σύγχρονα εργαλεία είναι μονόδρομος. Σκοπεύουμε στο μοντέλο του δικηγόρου που θα έχει μεν εξειδίκευση σε νέους τομείς της ανάπτυξης και της παραγωγής (όπως π.χ. στην ενέργεια και στη ρομποτική), αλλά ταυτόχρονα θα σκέφτεται και θα ενεργεί ως business lawyer και όχι μόνο θεωρητικά, όπως πολλοί νομικοί πράττουν.

Κύριε Γραμματίδη, είναι γνωστές οι άριστες επαφές σας με την ελληνο-αμερικανική κοινότητα. Ποια είναι η αίσθησή σας; Θα στηρίξει τα ιδιωτικά έργα ανάπτυξης στην Ελλάδα;

Γιάννος Γραμματίδης: Η Ελλάδα, εδώ και λίγα χρόνια, αλλά κύρια πρόσφατα, έχει καταστεί στρατηγικός συνεταιρικός των ΗΠΑ στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Μεσογείου. Αυτό αποδεικνύεται τόσο με τη συνεργασία σε αμυντικό επίπεδο όσο και με την απόφαση αμερικανικών εταιρειών να αναπτύξουν δραστηριότητες στην Ελλάδα. Από όσο γνωρίζω, οι τομείς ενδιαφέροντος αμερικανικών εταιρειών είναι στους τομείς του τουρισμού, της ενέργειας, των φαρμάκων και υψηλής τεχνολογίας. Σαν παράδειγμα θα αναφέρω τον μεγαλύτερο διεθνή «παίκτη» στον χώρο του τουρισμού, τη Marriott, για την οποία δουλεύει η δικηγορική μας εταιρεία εδώ και πολλά χρόνια που απλώνει το δίκτυο φιλοξενίας της σε όλη την Ελλάδα. Αλλά και η συνεργασία μας με το Council of Competitiveness των ΗΠΑ και την Global Federation of Competitiveness Councils, καθαρά αμερικανικούς οργανισμούς, διευκολύνει την προσέλκυση επενδύσεων στην Ελλάδα μέσα από την παρουσίαση στις ΗΠΑ των μεταρρυθμίσεων και του νέου φιλοεπενδυτικού κλίματος στη χώρα μας. ● ● ●